

Zapisnik 3.seje Odbora za spremljanje posledic sosežiga uvoženih premogov v Termoelektrarni Šoštanj

Pesje, 11.11.2022 ob 16.30, v prostorih Krajevne skupnosti Pesje

Prisotni so bili: dr. Franc Žerdin, Klemen Kotnik, Franc Obu, Barbara Mastnak

Odsotnost so opravičili: Viki Drev, Urška Zgojznik, mag.Jaroslav Vrtačnik in mag.Vilma Fece.

Člani Odbora smo na povabilo krajanov Špeglove ulice v Pesju, ki so ustanovili civilno »Iniciativo Špeglova« prisostvovali ustanovnemu sestanku iniciative in se seznanili s problemi, ki jih krajanji imajo zaradi razkladanja premoga na sedanji lokaciji pri klasirnici v Pesju.

Sestanek je vodila predsednica Iniciative Špeglova, gospa Barbara Mastnak, ki jo je župan Mestne občine Velenje Peter Dermol, 4.novembra 2022 dodatno imenoval v Odbor za spremljanje posledic sosežiga uvoženih premogov v Termoelektrarni Šoštanj (v nadaljevanju Odbor). Sovoditelj sestanka je bil dr. Franc Žerdin, vodja Odbora.

Uvodne ugotovitve:

1. Doslej je bilo pri klasirnici Pesje iz železniških kompozicij raztovorjenih 10.000t indonezijskega premoga, 10.000t rjavega premoga iz Kamengrada, BiH in ca 4.000t premoga iz Banovičev, BiH. Nadaljuje se uvoz dodatnih 6.000t premoga iz Banovičev.
2. Termoelektrarna Šoštanj, ki je uvoznik testnih količin premoga, je dokončala poizkus sosežiga 10.000t indonezijskega premoga, na podlagi pridobljenega okoljevarstvenega soglasja s strani Ministrstva za okolje in prostor RS in projektanta kotla v bloku 6.
3. Premoga iz BiH doslej niso poizkusno sosežigali, ker TEŠ po odločitvi ELES-a ne obratuje (razlog je v nizki deponiji lignita iz Premogovnika Velenje, ta je 9.11.2022 znašala ca 240.000t). TEŠ bo iz omrežja izključen predvidoma do konca novembra 2022.
4. Premogovnik Velenje ima zaradi nepričakovano velikih pritiskov hribine v območju kjer so locirani odkopi velike težave pri odkopu premoga, dnevna proizvodnja je ca 2.500ton. Do konca novembra 2022 bodo proizvodnjo povečali na ca 4.000t/dan. Predvidoma do aprila 2023 bodo sanirali posledice povečanih pritiskov na novem odkopu, kar bo omogočilo dvig proizvodnje na 10.000 – 12.000 t/dan.
5. Premogovnik Velenje je 10.11.2022, v soglasju s HSE podpisal dve pogodbi za uvoz dodatnih količin indonezijskega premoga v TEŠ. Premog bo v luko Koper prepeljan z ladjami, od tam pa z vlakom v Šoštanj. Prva ladja naj bi v Koper prispela v kratkem. Odbor o pogodbenih količinah premoga in drugih podrobnostih tega posla ni seznanjen.
6. TEŠ je izdelal elaborat s podrobnim prikazom rezultatov sosežiga 10.000t indonezijskega premoga. Skladno z dogovorom z direktorjem TEŠ, Mitjo Tašlerjem, bo Odbor z rezultati testiranja seznanjen v četrtek, 17.11.2022 in se bo do sosežiga opredelil.
Iz neznanih razlogov je PV novi pogodbi o uvozu indonezijskega premoga podpisal preden se je z rezultati testiranja Odbor seznanil in se do njih opredelil.
7. Odbor ni seznanjen kakšna količina premoga bo v TEŠ uvožena v letošnjem ter v naslednjih letih, tudi ni seznanjen, kdo je pri uvozu premoga morebiten posrednik. V

vsakem primeru bo premog v Šoštanj oziroma v Pesje pripeljan z železniškimi vagoni po progi Celje – Velenje, ki močnemu povečanju prevozov tovornih kompozicij še zdaleč ni prilagojena. Sploh pa ni ustrezno in za okolico neškodljivo urejeno razkladanje premoga pri klasirnici Pesje.

8. Na podlagi pripomb krajanov Pesja, še posebej iz Špeglove ulice, ki leži neposredno ob mestu razkladanja premoga prihaja do močnega zapraševanja stanovanjskih hiš, gospodarskih poslopij, vrtov, sadnega drevja in dvorišč, hrupa ter svetlobnega onesnaževanja zaradi reflektorjev, ki so prižgani pri razkladanju premoga ob pomanjkljivi dnevni svetlobi, kar vse povzroča nemogoče razmere za življenje in delo ter počitek krajanov Pesja.

9. Krajanje Pesja navajajo:

- da so posledice zapraševanja daleč najhujše pri razkladanju indonezijskega premoga. Ker je premogov prah masten in močno agresiven, je umazanija fasad, vrtnih pridelkov, sadja, travnih površin, sončnih celic, cestišč, ... neznosna in težko odstranljiva;
- da zaradi onesnaženega zraka s premogovim prahom in hrupa pri razkladanju premoga stanovalci ne smejo odpirati oken in prezračevati bivalnih prostorov, kar jim povzroča glavobole, nespečnost in psihične težave;
- da imajo popoln izpad vrtnin in sadja, ki jih morajo zaradi velike onesnaženosti v celoti zavreči;
- da jih je zaradi nemogočih bivalnih razmer strah prihodnosti, tudi zaradi predvidenega dodatnega povečanja količin uvoženih premogov in posledično razkladanja v urah, ki so namenjene počitku (v nočnem času).

Krajanje Pesja zahtevajo:

- da Mestna občina Velenje nemudoma naroči pri neodvisni instituciji merjenje hrupa, ki nastaja pri razkladanju premoga;
- da Mestna občina Velenje takoj zniža davek na stavbno zemljišče, saj je le temu in objektom na njem vrednost močno padla;
- da Mestna občina Velenje pri NIJZ nemudoma naroči oceno ogroženosti zdravja ljudi in živali zaradi vdihavanja premogovega prahu, hrupa in prebivanja v neprezračenih bivalnih prostorih;

10. Z namenom omilitve in trajne preprečitve škodljivih posledic sedanjega načina razkladanja uvoženih premogov, ogroženi krajanje Pesja zahtevajo tudi:

- a) da HSE in Premogovnik Velenje takoj pristopita k aktivnostim za izvedbo projekta preselitve prekladanja premoga na lokacijo, kjer trajno ne bo moteno in ogroženo življenje ljudi. Kot začasno rešitev zahtevajo takojšnjo preselitev razkladanja premoga v zaprt objekt klasirnice ali kvalitetno zaprtje lokacije, kjer premog razkladajo trenutno. Začasna rešitev mora biti realizirana pred pričetkom ponovnega dovažanja indonezijskega premoga.

- b) da Slovenske železnice takoj pričnejo z urejanjem železniške infrastrukture, ki bo omogočala prekladanje premoga na novi lokaciji. Dela morajo biti zaključena do pomladi 2023.
- c) da Slovenske železnice za prevoz indonezijskega premoga uporabijo vagoni, ki so pokriti in omogočajo način razkladanja premoga, ki ne onesnažuje okolice
- d) da HSE in Premogovnik Velenje oškodovanim krajanom Pesja poravnajo škodo, nastalo na stanovanjskih objektih. Zahtevajo tudi povračilo škode na vrtninah in sadju.
- e) da HSE, Premogovnik Velenje in Slovenske železnice do konca novembra 2022 oškodovane krajane Pesja seznanijo z ukrepi in rešitvami, ki jih bodo do ponovnega pričetka dovažanja indonezijskega premoga izvedli z namenom začasnega in trajnega znižanja hrupa in onesnaževanja s premogovim prahom.
- f) V primeru, da pristojni ne bodo v zahtevanih rokih rešili navedenih problemov, bodo ogroženi krajani od Premogovnika Velenje v sodnem postopku zahtevali odkup stanovanjskih hiš in status rudarskih oškodovancev.

Zapisal: Franc Žerdin

Velenje, 11.11.2022